

Акционерлердің жалпы жиналысы

Акционерлердің жалпы жиналысы – компанияның басқару құрылымының жоғары органы. Акционерлердің жалпы жиналысының құзыреті, оны шақыру, өткізу және қорытындылау тәртібі Қазақстан Республикасының заңдарында және компанияның Жарғысында айқындалады. Акционерлердің жалпы жиналыстары жылдық және кезектен тыс болып бөлінеді. ҚМГ акционерлерінің жылдық жалпы жиналысын ҚМГ Директорлар кеңесі шақырады немесе акционерлердің жылдық жалпы жиналысын шақыру бойынша бекітілген тәртіпті компанияның органдары бұзған жағдайда кез келген мүдделі тараптың арызы бойынша сот шешімінің негізінде шақырылып, өткізілуі мүмкін. ҚМГ акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысы ҚМГ Директорлар кеңесінің немесе ҚМГ акционерлерінің кез келгенінің бастамасы бойынша, сондай-ақ компанияның органдары акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын өткізу туралы ҚМГ-ның ірі акционерінің арызы бойынша сот шешімі негізінде шақырылуы мүмкін.

Акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібін Директорлар кеңесі жасақтайды және талқылауға шығарылатын нақты тұжырымдалған мәселелердің толық тізбесін қамтуға тиіс.

2025 жылы төрт ҚМГ акционерлерінің жалпы жиналысы өтті, оның ішінде бір жылдық және үш кезектен тыс жиналыс.

ҚМГ акционерлерінің жылдық жалпы жиналысында төрт мәселе қаралды. Олардың бірі — ҚМГ Директорлар кеңесі туралы ережеге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы мәселе болды. Бұл өзгерістер құжатты Корпоративтік басқару кодексінің талаптарына сәйкестендіруге, сондай-ақ ҚМГ Директорлар кеңесінің бірқатар өкілеттілігін, оның ішінде аға тәуелсіз директордың функцияларын нақтылауға және Директорлар кеңесінің ірі акционерлермен, атап айтқанда «Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі» РММ-мен өзара іс-қимыл рәсімдерін айқындауға бағытталды. Сонымен қатар ҚМГ акционерлерінің жылдық жалпы жиналысы аясында 2024 жылғы жылдық қаржылық есептілікті бекіту, 2024 жылғы ҚМГ таза кірісін бөлу тәртібі және ҚМГ-ның бір жай акциясына шаққандағы дивидендтер мөлшері, акционерлердің ҚМГ және оның лауазымды адамдарының 2024 жылғы әрекеттеріне өтініштері мәселелері қаралды.

ҚМГ акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысында алты мәселе қаралды, олардың ішінде:

1. ҚМГ-ға қатысты мемлекеттік аудит қорытындылары бойынша (2025 жылғы 17 сәуірдегі (№ 6-2-Н-кбп) Қазақстан Республикасы Жоғары аудиторлық палатасының нұсқамасын орындауға және терминологияны және Компания жарғысының кейбір ережелерін нақтылау мақсатында редакциялық түзетулер енгізуге бағытталған ҚМГ Жарғысына өзгерістер енгізу;
2. Кодексті жаңа редакцияда бекіту және оны «Самұрық-Қазына» АҚ-ның жаңартылған Корпоративтік басқару кодексінің талаптарына сәйкестендіру;
3. ҚМГ акционерлерінің жалпы жиналысында дауыс беру кезінде акционерлердің сырттай дауыстарын жинау және есептеу тәртібін, сондай-ақ оны өткізу рәсімдерін айқындау мақсатында қолданыстағы ҚМГ акционерлерінің жалпы жиналысы туралы ережеге өзгерістер мен толықтырулар енгізу. Сонымен қатар құжатты «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 13 мамырдағы №415-II Заңының және Компания Жарғысының талаптарына сәйкестендіру үшін ҚМГ акционерлерінің жалпы жиналысы туралы ережені жаңа редакцияда бекіту;
4. ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамын өзгерту. Осыған байланысты 2025 жылғы 27 наурыздан бастап Компанияның Директорлар кеңесінің төрағасы, «Самұрық-Қазына» АҚ мүдделерінің өкілі Ернат Құдайбергелұлы Бердіғұловтың өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды. 2025 жылғы 5 мамырдан бастап «Самұрық-Қазына» АҚ мүдделерінің өкілі Нұрлан Қаршығаұлы Жақыпов ҚМГ Директорлар кеңесінің төрағасы болып, Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін сайланды.

Сонымен қатар ҚМГ акционерлерінің жалпы жиналысының есеп комиссиясы құрамын өзгерту мәселесі екі рет қаралды.

2025 жылы дивидендтер төлеуден бас тарту туралы немесе ҚМГ акциялары бойынша дивидендтерді өндіріп алмау туралы қандай да бір уағдаластықтар (оның ішінде ҚМГ акционерлерімен немесе өзге тұлғалармен) болған жоқ. Таза табысты бөлу және дивидендтер төлеу туралы барлық шешімдер ҚМГ акционерлерінің жалпы жиналысында белгіленген тәртіппен қабылданды.

➔ Компанияның миноритарлық акционерлермен өзара іс-қимылы және олардың құқықтары туралы толығырақ «Акционерлермен және инвесторлармен өзара іс-қимыл» бөлімінде ұсынылған.

Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі ҚМГ қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады. Директорлар кеңесінің шешімдері Қазақстан Республикасының заңнамасында және ҚМГ Жарғысында белгіленген тәртіппен қабылданады. Қазақстан Республикасының заңнамасында және ҚМГ Жарғысында белгіленген шешімдерді қабылдау үшін қажетті кворумға және Компанияның Директорлар кеңесі мүшелерінің көпшілік дауысына қарамастан, айтарлықтай маңызды мәселелер бойынша шешімдерді Директорлар кеңесі іштей отырыстарда қабылдайды, шешімдерді қабылдауға Директорлар кеңесінің барлық мүшелері (Директорлар кеңесі мүшелерінің шешім қабылдауға мүдделі болған жағдайларды қоспағанда)

қатысады және бұл шешімдер Директорлар кеңесінің барлық мүшесінің пікірін ескеріліп қабылдануы үшін бар күш-жігер жұмсалады. Директорлар кеңесінің функциялары толығырақ [ҚМГ-ның 2023 жылғы есебінің 220-бетінде](#) мазмұндалған.

Компанияның Директорлар кеңесінің қызметі ҚМГ Жарғысымен, Корпоративтік басқару кодексімен және Директорлар кеңесі туралы ережемен реттеледі және жыл сайын әзірленетін жұмыс жоспарына және отырыстар өткізу кестесіне сәйкес жүзеге асырылады. Қажет болған жағдайда, Директорлар кеңесі жұмыс жоспарына енгізілмеген мәселелерді де қарайды.

Ұсыну және іріктеу тәртібі

Директорлар кеңесінің мүшелігіне кандидаттарды ұсыну және іріктеу тәртібі ҚМГ Жарғысында және ҚМГ ішкі құжаттарында, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялары директорлар кеңесінің/байқау кеңестерінің құрамдарын қалыптастыру жөніндегі ережелерінде белгіленеді. Акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесінің төрағасымен және Директорлар кеңесінің Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі комитетінің төрағасымен бірге жүзеге асырады және ашықтық, әділдік пен кәсіби шеберлік қағидаттарына негізделеді.

ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшелері акционерлер — жеке тұлғалар, акционерлердің өкілдері ретінде сайлауға ұсынылған тұлғалар, сондай-ақ компанияның акционерлері емес және Директорлар кеңесіне акционердің өкілі ретінде сайлауға ұсынылмаған өзге де жеке тұлғалар қатарынан сайлануы мүмкін. Директорлар кеңесінің мүшелігіне үміткерлердің лауазымдық

функцияларды орындау және компанияның ұзақ мерзімді құны мен тұрақты дамуын қамтамасыз ету үшін қажетті білімі, дағдылары мен тәжірибесі болуы керек және іскерлік беделі мінсіз болуы тиіс.

ҚМГ Төрағасы мен Директорлар кеңесінің төрағасын акционерлердің жалпы жиналысы сайлайды.

Тәуелсіз директорлар ҚМГ Жарғысына, Корпоративтік басқару кодексіне, Директорлар кеңесі туралы ережеге, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялары директорлар кеңесінің/байқау кеңестерінің құрамдарын жасақтау ережелеріне сәйкес іріктеледі.

Қазақстан Республикасы заңнамасының корпоративтік нормаларына сәйкес Компанияның Басқарма төрағасы Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайлана алмайды.

Сабақтастық, лауазымға кіріспе және біліктілікті арттыру

Компанияда ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің сабақтастығын қамтамасыз ету саясаты әзірленіп, бекітілген. Бұл құжат білім, дағдылар, тәжірибе және мінез-құлықтың тиісті жиынтығына сүйене отырып, объективті әрі тәуелсіз пайым жасауға және ҚМГ мен оның стейкхолдерлерінің ұзақ мерзімді мүдделеріне сай келетін салмақты шешімдер қабылдауға қабілетті Директорлар кеңесінің кәсіби әрі тиімді құрамын қалыптастыруға, сақтауға және дамытуға бағытталған негізгі қағидаттар мен рәсімдерді айқындайды.

ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің сабақтастығын қамтамасыз етудің негізгі қағидаттары мыналарды қамтиды:

- 1. Теңгерімділік қағидаты:** ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамы білімі, дағдылары және тәжірибесі жеткілікті адамдардан қалыптастырылады. Бұл Директорлар кеңесіне жүктелген негізгі міндеттерді тиімді іске асыруға мүмкіндік береді, соның ішінде:
 1. ҚМГ-ның стратегиялық басқаруын қамтамасыз ету;
 2. тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін ұйымдастырудың негізгі қағидаттары мен тәсілдерін айқындау;
 3. компанияның Жарғысына сәйкес ҚМГ Директорлар кеңесінің құзыретіне сәйкес Басқарма қызметін бақылау;
 4. ҚМГ қызметіне жалпы басшылық жасау бойынша өзге де функцияларды іске асыру. ҚМГ қызметінің негізгі мәселелері бойынша жан-жақты бағалауды жүзеге асыру үшін ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшелері әртүрлі кәсіптік салаларда жоғары құзыреттілік дәрежесіне ие, сондай-ақ мұнай-газ саласы мәселелерінде жеткілікті білімге ие.
- 2. Үнемі жетілу принципі:** Өз қызметінің тиімділігін арттыру үшін ҚМГ Директорлар кеңесі (дербес немесе сыртқы сарапшыларды тарта отырып) ҚМГ Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің жұмысына жыл сайынғы бағалау жүргізеді. ҚМГ Директорлар кеңесінің жыл сайынғы бағалауы оның құрамын, әртүрлілігін мен тиімділігін, сондай-ақ ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшелері мақсаттарға жету үшін бірге жұмыс істейтінін ескереді. Жеке бағалау әр директордың өзінің тиімді үлесін қосуды жалғастыратындығын көрсетеді.

3. Жан-жақтылық қағидаты: ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерін тағайындау және сабақтастық жоспарын қалыптастыру еңбегі мен объективті өлшемдеріне негізделеді. Сонымен қатар гендерлік, әлеуметтік және этникалық тегінің, сондай-ақ когнитивтік және жеке қасиеттерінің әртүрлілігі ескеріледі.

2025 жылы ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің 2025–2026 жылдарға арналған сабақтастық жоспарын бекіту жоспарланған болатын. Алайда Директорлар кеңесі мүшелігіне кандидаттар бойынша ұсыныстардың болмауына байланысты бұл мәселе ҚМГ Директорлар кеңесінің қарауына шығарылған жоқ.

ҚМГ-да 2017 жылы Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген (2019 және 2020 жылдары енгізілген өзгерістер мен толықтырулармен) ҚМГ Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелері үшін лауазымға енгізу бағдарламасы (бұдан әрі-бағдарлама) қолданылады. ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімімен 2020 жылғы маусымда бағдарлама компанияның функционалдық блоктарының басшыларымен, сондай-ақ Директорлар кеңесі комитеттерінің төрағаларымен кездесулер өткізу қажеттілігі туралы тармақпен толықтырылды.

Корпоративтік хатшы бағдарламаның орындауына, яғни ҚМГ Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелерінің өзі көздеген барлық іс-шараларға нақты қатысуына мониторингті жүзеге асырады. Бағдарлама шеңберінде құжаттарды өзектендіру бойынша тұрақты жұмыс жүргізілуде.

2025 жылы бағдарламаға сәйкес лауазымға енгізу рәсімінен ҚМГ Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған төрағасы Н.Қ. Жақыпов өтті.

ҚМГ-да Директорлар кеңесі мүшелерінің біліктілігін арттыру және сыртқы сарапшыларды тарту жөніндегі саясат қолданылады.

ҚМГ Директорлар кеңесінің 2025 жылғы 26–27 мамырдағы шешімімен (№9/2025 хаттама, №4 мәселе) ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің 2025–2026 жылдарға арналған кәсіби даму бағдарламасы бекітілді. Директорлар кеңесінің мүшелері өз біліктілігін тұрақты түрде жетілдіріп отырады және өткен оқыту бағдарламалары мен тренингтер туралы ақпарат ұсынады. Бұл мәліметтер Компанияның ресми веб-сайтында жарияланады.

Тәуелсіз директорлар

Директорлар кеңесінің жұмысында тәуелсіз директорларға маңызды орын беріледі. Олар саны бойынша Директорлар кеңесінің комитеттерінде басым және сол комитеттердің төрағалары болады. Тәуелсіз директорлар тәуелсіздіктің барлық заңнамалық шарттарына, сондай-ақ «Самұрық Қазына» АҚ компанияларында директорлар кеңесінің құрамын жасақтау ережелеріне және Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес келеді.

Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес тәуелсіз және объективті шешімдер қабылдау үшін жеткілікті кәсібилігі мен дербестігі бар, жеке-леген акционерлердің, атқарушы органның және өзге де мүдделі тараптардың ықпалынан еркін адам тәуелсіз директор деп танылады. Тәуелсіз директорлар мүдделер қақтығысы болатын мәселелерді (қаржы және қаржы емес есептілігін дайындау, жасалуына мүдделілік бар мәмілелер

жасасу, атқарушы органның құрамына кандидаттар ұсыну, атқарушы органның мүшелеріне сыйақы белгілеу) талқылауға белсенді қатысады. Тәуелсіз директор тәуелсіздік мәртебесінің жоғалу ықтималдығын қадағалайды және осындай жағдайлар болғанда Директорлар кеңесінің төрағасын алдын ала хабардар етуге тиіс екенін біледі. Директорлар кеңесі мүшесінің тәуелсіздігіне әсер ететін мән-жайлар болған жағдайда, Директорлар кеңесінің төрағасы тиісті шешім қабылдау үшін осы ақпаратты дереу акционерлердің назарына жеткізеді. 2025 жылы мұндай жағдайлар болған жоқ.

Үздік халықаралық тәжірибені ұстана отырып, компания өзінің тәуелсіз директорларының жоғары стандарттарға сай болуына ұмтылады және директордың тәуелсіздігіне нұқсан келтіретін немесе нұқсан келтіргендей болып көрінетін жағдайлардың жоқтығын мәлімдейді.

Директорлар кеңесінің құрамы

Компания Директорлар кеңесінің құрамындағы тәуелсіз директорлар санына қатысты Корпоративтік басқару кодексінің талаптарын ұстанады, оған сәйкес тәуелсіз директорлар саны (ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы саны кезінде бес тәуелсіз директор-тоғыз) Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының 50 %-нан астамын құрайды.

2025 жыл ішінде Директорлар кеңесі құрамы тоғыз адамнан тұрды.

Компания акционерлерінің жалпы жиналысының 2023 жылғы 14 тамыздағы шешімімен (№4/2023 хаттама, №1 сұрақ) төрт тәуелсіз директорды қоса алғанда, сегіз адамнан тұратын Директорлар кеңесінің қолданыстағы құрамы жасақталды:

- 1. Бердіғұлов Ернат Құдайбергенұлы** «Самұрық-Қазына» АҚ мүдделерінің өкілі, ҚМГ Директорлар кеңесінің төрағасы (өкілеттілігі 2025 жылдың 27 наурызынан бастап тоқтатылды);
- 2. Отыншиев Елжас Мұратұлы** «Самұрық Қазына» АҚ мүдделерінің өкілі;
- 3. Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы** «Самұрық Қазына» АҚ мүдделерінің өкілі;
- 4. Мырзағалиев Мағзұм Маратұлы** («ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасы) (өкілеттілігі 2024 жылдың 15 мамырынан бастап тоқтатылды);
- 5. Жұбаев Арманбай Сапарбайұлы** тәуелсіз директор;
- 6. Арғынғазин Арман Әнуарбекұлы** тәуелсіз директор;
- 7. Холланд Филип Малкольм** тәуелсіз директор;
- 8. Мыңшәріпова Сая Найманбайқызы** тәуелсіз директор.